

Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis

Madonna z dzieciątkiem (malarstwo polskie XVII w., malarz nieznanym).

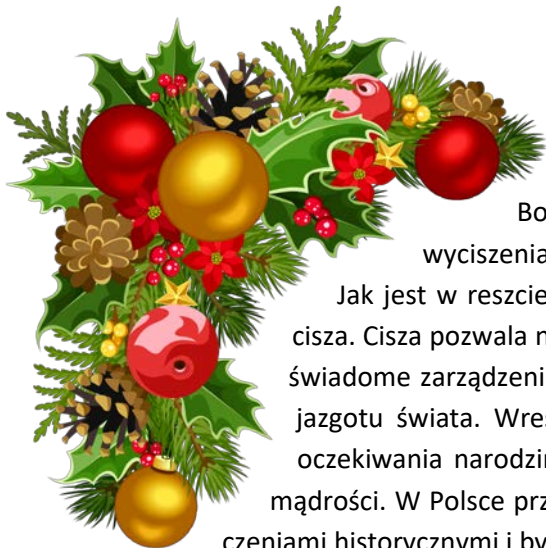
Ze zbiorów Muzeum Diecezjalnego w Siedlcach.

www.muzeum.siedlce.pl

Dobrych Świąt Bożego Narodzenia, dobrego Nowego Roku 2019!

SPIS TREŚCI

- Gawęda na Boże Narodzenie – J. Sobieszczcański	- Wyróżnienie dla Zbigniewa Zawitowskiego
- Działania Krajowej Sekcji Nauki NZZS „S”:	- Wywiad z Przewodniczącym KSN – A. Kolińska (przedruk)
· Porządek obrad i komunikat z posiedzenia Prezydium Rady KSN NSZZ „S” 24.11.2018 r.	- Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie (przedruk)
· Sprawozdanie z posiedzenia HERSC – A. Białowska-Tejchman	- Odradzenie się polskiej nauki współ z odrodzeniem się Niepodległej Polski – J. Czyż
· Notatka ze spotkania przedstawicieli KSN w MNiSW	- Wspomnienie o śp. prof. Eugeniuszu Chytku
	- Wybrane wydarzenia

Gawęda na Boże Narodzenie

Boże Narodzenie. Z okazji tych dni świątecznych używa się określenia: czas wyciszenia. I jest to rzeczywiście czas wyciszenia. W naszym kraju to jeszcze działa.

Jak jest w reszcie świata, nie wiem. Pewnie różnie. Określenie to wywodzi się od słowa cisza. Cisza pozwala nam uchwycić sygnały, które własnym gwarem zakłócamy. Wyciszenie to świadome zarządzanie ciszy. Wyciszenie bożonarodzeniowe to także odcięcie się od gwaru i jazgotu świata. Wreszcie dla narodów, które były w orbicie chrześcijaństwa, jest to czas oczekiwania narodzin Jezusa, co należy też rozumieć jako czas narodzin prawości, dobra i mądrości. W Polsce przez ostatnie dwa wieki Boże Narodzenie spletało się z naszymi doświadczeniami historycznymi i było czasem cichej nadziei na odzyskanie niepodległości i wolności.

Wyciszenie dotyka w mniejszym lub większym stopniu każdego z nas, ale jest także doznaniem i doświadczeniem wspólnym: rodziny, przyjaciół, większych zbiorowości, wreszcie i całej społeczności kraju, a może i szerzej. W takiej atmosferze mogą się rodzić załączki kierunków dobrych działań na przyszłość. Mogą zachodzić procesy ozdrowieńcze. Niektóre trybiki trochę źle ustawione wskoczą we właściwe położenie. Zaczną ze sobą współpracować. Mechanizm będzie lepiej działał.

Czas Bożego Narodzenia bardzo się przyda w szkolnictwie wyższym. Wszystkim związanym z naszymi uniwersytetami. Od czasu do czasu używam pojęcia „instykt akademicki”. Nie pamiętam, za kim to powtarzam. Nie słyszałem też żadnej definicji tego pojęcia i chyba nikt w to się nie zabawi, bo naraziłby się i językoznawcom, i filozofom. Instykt to właściwość wrodzona. Przymiotnik akademicki tworzyłby nową jakość pojęcia instykt, byłby to instykt nabyty. Wrócilibyśmy na normalne tory, gdybyśmy uznali, że jest to szczególna odmiana instyktu samochowawczego, właściwa dla akademików. Jeżeli już użyłem tego ryzykownego pojęcia, to miałem na myśli instyktowną zdolność do odróżniania rozwiązań dobrych od złych. Więc życzę wszystkim takiej zdolności. Dodatkowe zadanie, lecz nieco prostsze, mają koledzy ze związków zawodowych. Muszą dbać o dobro pracowników. Gdyby nikt o to nie dbał, powstawałyby konstrukty groźne dla człowieczeństwa. Wiemy, że to problem ciągle aktualny, na całym świecie. Kolegom ze związków zawodowych życzę, aby ich za tę działalność ceniono.

W stulecie odzyskania niepodległości widać, że Polska jest na początku dobrej drogi. Za kierunkowymi wskazaniami: społeczna gospodarka rynkowa, równomierny rozwój całego kraju, podmiotowość naszego państwa w relacjach z innymi, odbudowywanie wiedzy o historii Polski, idą konkretne działania. Zadbano o bardziej sprawiedliwy podział dóbr. Przeszto wierzyć w mit, że kapitał nie ma narodowości. Pani Barbara Fedyszak-Radziejowska dodaje: „ma nie tylko narodowość, ale i poglądy”. Przeszto uważać za kanon, że prywatne jest lepsze od państwowego. Wcześniej, w ramach redukcji własności państwowej, telekomunikacja polska została sprzedana spółce telekomunikacyjnej rządu francuskiego. Nie mam nic przeciwko braciom Francuzom, ale „śmieszno”. Wyprzedawaliśmy banki, przemysł, przetwórstwo, handel, usługi. Wyjątkowym grzechem było potraktowanie pracowników PGR. W KSN mamy prawo o tym mówić, bo nasi koledzy z Krajowej Sekcji krytykowali taką politykę.

Teraz. Odkupiliśmy jeden z banków (PKO SA). Pozostało jeszcze kilka diamentów, jak KGHM, Orlen, Lotos, Grupa Azoty. Odbudowujemy stocznie. Główne kierunki przemian w gospodarce to postawienie na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw oraz na innowacje. To długa droga i z pułapkami, ale stwarza szansę na uformowanie stabilnych fundamentów naszej gospodarki. Życzę, byśmy wszyscy wspierali ten marsz i by żadne zawieruchy nam go nie utrudniały.

Wszystkim życzę dobrych Świąt Bożego Narodzenia i dobrego Nowego Roku.

Janusz Sobieszkański

DZIAŁANIA KRAJOWEJ SEKCJI NAUKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Porządek obrad

Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Warszawa, 24.11.2018

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Prezydium.
4. Ustalenie terminarza posiedzeń Rady i Prezydium do lipca 2019 r.
5. Wprowadzanie Ustawy 2.0 i rozporządzeń do ustawy – omówienie problemów z tym związanych.
6. Przygotowania regulaminów pracy i wynagradzania. Zakładowe układy zbiorowe.
7. Sprawy instytutów badawczych.
8. Informacje z Komisji ds. komunikacji.
9. Informacje z Komisji ds. międzynarodowych.
10. Komunikaty – dyskusja.
11. Sprawy różne.
12. Wolne wnioski.
13. Zakończenie obrad.

Komunikat

z posiedzenia Prezydium Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Warszawa, 24 listopada 2018 r.

W posiedzeniu Prezydium KSN NSZZ „S” wzięło udział 12 członków Prezydium oraz Przewodniczący Komisji Rewizyjnej kol. Józef Bancewicz i 2 zaproszonych gości.

Prezydium obradowało nad następującymi problemami:

1. Ustalono terminarz spotkań Prezydium oraz Rady KSN do lipca 2019 r.:
 - a) Rada – 23 marca, 15 czerwca
 - b) Prezydium – 12 stycznia, 23 lutego, 13 kwietnia, 25 maja.

2. Wprowadzanie Ustawy 2.0

Przewodniczący KSN kol. D. Szczukocki poinformował, że w dniach 15-16 listopada odbyło się posiedzenie Prezydium KRASP, na którym minister J. Gowin wyjaśnił, że nie przewiduje nowelizacji ustawy do końca obecnej kadencji rządu. Istnieje możliwość zwracania się do MNiSW o interpretacje przepisów i wyjaśnienia problemów, jakie mogą wystąpić podczas wprowadzania Ustawy 2.0.

Ponadto przewodniczący KSN poinformował, że w najbliższym czasie, prawdopodobnie w dniu 5 grudnia br., odbędzie się spotkanie przedstawicieli prezydium KSN NSZZ „Solidarność” z ministrem J. Gowinem. O to spotkanie KSN zabiegała od dłuższego czasu. Przedmiotem spotkania mają być przede wszystkim sprawy pracownicze, w tym np. zasady i formy zatrudnienia – nowe stanowiska, rotacja nauczycieli w świetle obowiązującej ustawy, ścieżka kariery dydaktycznej, sprawy pracowników niebędących nauczycielami akademickimi (w tym wzrost wynagrodzeń dla tej grupy pracowników) i inne.

W dyskusji głos zabrali: B. Dołęga, M. Kisilowski, M. Sapor, K. Andrzejewska, T. Kulik, A. Zawadzki, K. Pszczółka. Podczas spotkania z ministrem KSN planuje poruszyć także sprawy dotyczące nowych zasad ewaluacji naukowej dyscyplin (problem odpowiedzialności zbiorowej za kategorię), a także algorytmu podziału środków finansowych dla uczelni publicznych (rola współczynnika SSR, a zaliczanie pracowników nieprowadzących działalności dydaktycznej do grupy pracowników wpływających na wielkość współczynnika SSR).

W związku ze zbliżającym się spotkaniem w ministerstwie Prezydium podjęło następującą uchwałę:

Prezydium Rady KSN NSZZ „Solidarność” upoważnia Przewodniczącego do doboru członków zespołów reprezentujących KSN NSZZ „Solidarność” na zewnątrz.

W dalszej dyskusji dotyczącej wprowadzania ustawy 2.0, omawiano problemy, z jakimi zwracają się przedstawiciele „S” z różnych uczelni. Duże wątpliwości dotyczą interpretacji zapisów ustawy zasadniczej 2.0, a także ustawy wprowadzającej Ustawę 2.0 w zakresie zasad i form zatrudnienia. W dyskusji podkreślono, że według ustawy wprowadzającej, większość przepisów dotyczących spraw pracowniczych (warunków zatrudnienia, kryteriów oceny okresowej) obowiązuje wg „starej ustawy” do 30.09.2020 r. (np. zapisy art. 246, 248, 255). Omówiono również problemy z wprowadzeniem przepisu o 50% kosztach uzyskania przychodu.

Należy podkreślić, że jakkolwiek rola związków zawodowych w świetle nowej ustawy została w niektórych aspektach wzmocniona (np. obowiązek UZGADNIANIA przez pracodawcę regulaminu pracy i regulaminu wynagradzania), to jednak w zakresie zarządzania Ustawa 2.0 likwiduje partycypację pracowniczą (reprezentacja związków zawodowych np. w Radzie Uczelni czy w Radzie Dyscypliny jest fakultatywna). Natomiast podczas różnych spotkań na forach międzynarodowych organizacji związkowych, w których przedstawiciele KSN biorą czynny udział, podkreśla się konieczność istnienia partycypacji pracowniczej. Kol. B. Dołęga przekazał informacje dotyczące powołania przez Ministra zespołu ds. oceny wprowadzania Ustawy 2.0.

3. Przygotowanie regulaminów pracy i wynagradzania

Przewodniczący D. Szczukocki podziękował kol. K. Andrzejewskiej, M. Sapor oraz KZ NSZZ „S” Politechniki Warszawskiej za zorganizowanie w dniu 23 listopada seminarium dotyczącego regulaminów pracy oraz wynagradzania. Prowadząca seminarium kol. Krystyna Andrzejewska, przewodnicząca Komisji ds. Wynagrodzeń i Innych Świadczeń, wyjaśniła najistotniejsze sprawy dotyczące obu regulaminów. Materiały ze spotkania zostaną przesłane uczestnikom seminarium (obecnych było 60 osób).

W dyskusji głos zabrali: K. Andrzejewska, B. Dołęga, A. Zawadzki, M. Kisilowski, M. Sapor.

Podkreślono, że KSN stara się ustawicznie o przywrócenie prawa do zawierania PUZP (Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy) i dlatego organizacje zakładowe w swoich uczelniach nie powinny dążyć do zawierania Zakładowych Układów Zbiorowych Pracy. Na chwilę obecną KSN proponuje Komisjom Zakładowym skupienie się na zawarciu regulaminów pracy i wynagradzania.

4. Sprawy Instytutów Badawczych

Przewodniczący D. Szczukocki przedstawił ogólną, trudną sytuację w tym sektorze. Wypowiedź tę uzupełnił kol. R. Szewczyk, przewodniczący Komisji ds. Instytutów Badawczych i Jednostek PAN, przedstawiając informację o sytuacji w różnych instytutach i w zakresie różnych problemów, łącznie z wymianą dyrektorów. Zwrócono uwagę zwłaszcza na trudną sytuację w Instytucie Gospodarki Wodnej i Meteorologii oraz w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym - Państwowym Instytucie Badawczym. Istnieje pilna potrzeba zwołania spotkania przedstawicieli NSZZ „S” Instytutów Badawczych tzw. Pionu Instytutów Badawczych skupionych w KSN (proponowany termin – początek 2019 r.). Należy też rozważyć spotkanie z ministrem Dardzińskim.

W dyskusji głos zabrali: R. Szewczyk, T. Kulik, B. Dołęga, M. Sawicki, K. Andrzejewska.

5. Informacje z Komisji ds. Komunikacji i Rozwoju Związku

Przewodnicząca tej Komisji kol. M. Kaczyńska przedstawiła prace nad dalszą poprawą komunikacji i przesyłania informacji. Jest założone nowe konto: info.ksn@solidarnosc.org.pl, przez które KSN chce dotrzeć do wszystkich członków „S” z sektora szkół wyższych i nauki. KSN NSZZ „S” jest też obecna na Facebooku, ale zainteresowanie nie jest duże.

6. Informacje z Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej

Przewodniczący D. Szczukocki podziękował kol. A. Białowolskiej-Tejchman oraz kol. T. Kulikowi za dobre, merytoryczne reprezentowanie KSN podczas spotkań w organizacjach międzynarodowych związków zawodowych. Kol. A. Białowolska-Tejchman przedstawiła obszernie sprawozdanie z 2 wyjazdów (wysłuchania publicznego i Konferencji ETUCE na temat problemów pracowników w edukacji) – szczegóły na stronie internetowej KSN. Ponadto kol. A. Białowolska-Tejchman przedstawiła projekty rezolucji, jakie mają być podjęte na Konferencji Specjalnej ETUCE, która odbędzie się w dniach 26-28.11.2018 r. w Atenach. Do projektów zaproponowanych przez delegatów na to spotkanie prezydium KSN nie wniosło uwag. Kol. T. Kulik przedstawił sprawozdanie z wyjazdu do Brukseli (Center Global Organising Forum).

Spisali: M. Sapor, M. Sawicki, B. Dołęga, D. Szczukocki, K. Pszczółka

Uchwała nr 1
Prezydium Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
w sprawie doboru członków zespołów

Warszawa, dnia 24 listopada 2018 r.

Na podstawie § 11 ust. 4 oraz § 13 ust. 2 Regulaminu Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”:

Prezydium Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” upoważnia Przewodniczącego do doboru członków zespołów reprezentujących Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność” na zewnątrz.

Sekretarz Rady Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
(-) Marek Sawicki

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
(-) Dominik Szczukocki

Notatka ze spotkania przedstawicieli KSN w MNiSW w dniu 05.12.2018

W dniu 5 grudnia 2018 r. z inicjatywy Krajowej Sekcji Nauki odbyło się spotkanie z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Celem spotkania było przedstawienie problemów pojawiających się w uczelniach i instytucjach badawczych w związku wejściem w życie nowej ustawy. Szczególny nacisk położono na sprawy pracownicze.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego reprezentowali:

- Jarosław Gowin, Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Piotr Müller, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Piotr Ziólkowski, Szef Gabinetu Politycznego Wiceprezesa Rady Ministrów
- Ewa Trojanowska, Z-ca Dyrektora Departamentu Szkolnictwa Wyższego
- Mariusz Zielonka, Z-ca Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansowania

Ze strony Krajowej Sekcji Nauki obecni byli:

- Dominik Szczukocki, Przewodniczący KSN
- Bogusław Dołęga, Zastępca Przewodniczącego Rady KSN
- Marek Kisilowski, Zastępca Przewodniczącego Rady KSN
- Krzysztof Pszczółka, Zastępca Przewodniczącego Rady KSN
- Marek Sawicki, Sekretarz Rady KSN
- Adam Zawadzki, Przewodniczący Komisji KSN ds. Finansowania Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Spotkanie dotyczyło następujących spraw:

1. Sytuacja pracowników nie będących nauczycielami akademickimi w świetle nowych przepisów. Podwyżki dla pracowników.
2. Podwyższone koszty uzyskania przychodu dla nauczycieli akademickich.
3. Sprawa stanowisk nauczycieli akademickich i rotacji.
4. Algorytm podziału środków finansowych.
5. Inne sprawy.

Ad. 1. Sytuacja pracowników nie będących nauczycielami akademickimi w świetle nowych przepisów. Podwyżki dla pracowników.

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce pozostawia większość regulacji dotyczących grupy pracowników nie będących nauczycielami akademickimi statutom i wewnętrznym regulacjom w uczelniach. Podczas spotkania przedstawiciele KSN NSZZ „S” zwrócili uwagę na trudną sytuację tej grupy, wskazano obawy całego środowiska i samych zainteresowanych. Nowoczesny uniwersytet musi opierać się na profesjonalnej i dobrze opłacanej

pracy administracji i obsługi. Nienauczyciele to w większości wysokiej klasy specjaliści obsługujący zaawansowany sprzęt badawczy, informatycy czy specjaliści aplikujący o projekty międzynarodowe. To osoby dobrze znające specyfikę prawa i obsługi finansowo-księgowej szkolnictwa wyższego i nauki. Często są to osoby pożądane przez konkurencyjny rynek pracy. Zdaniem KSN NSZZ „S” niedopuszczalne jest utrzymywanie tej licznej grupy pracowników na tak niskich stawkach wynagrodzenia. Powoduje to przechodzenie do konkurencji i osłabienie potencjału szkolnictwa wyższego. W ustawie określono podstawowe składniki wynagrodzenia, nagrody jubileuszowe i „13-tą” pensję. Zdaniem MNiSW, szczegółowe zasady wynagradzania i zatrudniania powinny być zawarte w statutach uczelni, regulaminach pracy i wynagradzania, które muszą być uzgadniane ze związkami zawodowymi. Dotyczy to również pracowników zatrudnionych na stanowiskach bibliotecznych.

Przedstawiciele KSN NSZZ „S” poinformowali MNiSW, że prawa pracownicze nauczycieli akademickich na niektórych uczelniach próbuje się ograniczać przez wewnętrzne regulacje w poszczególnych jednostkach naukowych. KSN widzi szansę na rozwiązanie powyższych problemów przez wprowadzenie Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy. Zaapelowaliśmy do Ministra o jak najszybsze podjęcie działań (w tym również rewizję uregulowań prawnych) w kierunku zawarcia PUZP dla całej społeczności akademickiej.

KSN NSZZ „S” wystąpiła do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z postulatem o podniesienie wynagrodzenia zasadniczego dla wszystkich pracowników niebędących nauczycielami akademickimi o przynajmniej 30%. W odpowiedzi, Minister poinformował, że na razie nie ma w budżecie środków na pokrycie tak wysokich podwyżek i proponuje rozłożenie tego procesu na 3 lata (2019-21). W roku 2019 planowane jest zwiększenie kwoty przeznaczanej na wynagrodzenia o 7% z przeznaczeniem na zwiększenie całego funduszu płac. W latach 2020 i 2021 proponuje zwiększenie części subwencji przeznaczanej na wynagrodzenia o około 10% rocznie również z przeznaczeniem na zwiększenie funduszu płac. Łącznie podwyżki w ciągu trzech lat wyniosą około 30%.

W związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2019 r. rozporządzenia o minimalnej płacy oraz o minimalnym wynagrodzeniu profesora, podwyższone zostaną minimalne wynagrodzenia dla pracowników uczelni. Ministerstwo zapewniło, że środki finansowe na te podwyżki dla nauczycieli i nienauczycieli przekazane zostaną uczelniom jeszcze do końca 2018 roku w formie dodatkowej dotacji statutowej (która po przeniesieniu na przyszły rok zwiększy kwotę subwencji), w takiej wysokości, aby pokryte zostały skutki podwyżek na rok 2019 (zgodnie z zapotrzebowaniem uczelni przekazanym jesienią do ministerstwa).

KSN NSZZ „S” zwróciła uwagę na trudną sytuację finansową pracowników nauki w instytutach badawczych i jednostkach PAN. Ministerstwo poinformowało o podjęciu działań, tak aby w 2019 roku nastąpiła również podwyżka wynagrodzeń w tych instytucjach.

Ad. 2. Podwyższone koszty uzyskania przychodu dla nauczycieli akademickich

Ministerstwo stoi na stanowisku, że nie ma podstaw do nierealizowania przez władze uczelni zawartych w ustawie zapisów dotyczących podwyższonych kosztów uzyskania przychodów dla nauczycieli akademickich.

Na ostatnim posiedzeniu KRASP ustalono, że wszystkie uczelnie będą realizować zapisy ustawy. Władze uczelni uznając zasadę zaufania do organów władzy publicznej, w tym wypadku MNiSW, powinny uwzględnić stanowisko zawarte w listach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do Minister Finansów i do rektorów. Ministerstwo Finansów nie wydało oświadczenia o interpretacji ogólnej, ale już poinformowało Izby Skarbowe o wprowadzeniu nowych przepisów dla nauczycieli akademickich.

Związki zawodowe powinny obserwować działania władz uczelni w tym zakresie i w razie niestosowania się do interpretacji ministra nauki i szkolnictwa wyższego w sprawie zapisów ustawy, domagać się realizowania ich zapisów w uczelniach oraz bezpośrednio informować ministerstwo o nieprawidłowym stosowaniu zapisów ustawy przez rektorów.

Krajowa Sekcja Nauki postulowała o objęcie podwyższonymi kosztami uzyskania przychodu, w ten sam sposób co nauczycieli akademickich, również pozostałych pracowników prowadzących prace badawcze, w tym pracowników Instytutów Badawczych i jednostek PAN. Ministerstwo poinformowało nas, że interpretacja ogólna będzie dotyczyła również pracowników tych instytucji.

Ad. 3. Sprawa stanowisk nauczycieli akademickich i rotacji

W trakcie dyskusji zwrócono uwagę, że stanowiska profesora i profesora uczelni pojawiły się z mocy prawa, nie ma więc obowiązku zawierania nowych umów z pracownikami zajmującymi dotychczas stanowiska profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego. Zdaniem Ministerstwa wystarczające jest poinformowanie ich o zmianie nazwy zajmowanego stanowiska.

Nowe stanowiska (w tym dydaktyczne) będą pojawiać się w uczelniach dopiero po wejściu w życie statutu uczelni oraz regulaminów pracy i wynagradzania.

KSN NSZZ „S” przedstawiła problem niejasnej interpretacji przepisów dotyczących rotacji pracowników. Zgodnie z art. 249 ustawy wprowadzającej, rotacja pracowników niezależnie od formy zatrudnienia może mieć miejsce najpóźniej do września 2020 roku. W odpowiedzi, Ministerstwo poinformowało, że nic nie stoi jednak na przeszkodzie, aby rotacji już nie stosować, co powinno zostać zapisane w statucie.

Przedstawiciele KSN NSZZ „S” zwrócili uwagę na problem utraty niektórych praw pracowniczych przez bibliotekarzy. Wskazaliśmy, że bibliotekarze w tradycji akademickiej byli zaliczani do grupy nauczycieli akademickich, co skutkowało posiadaniem takich przywilejów jak 36-godzinny tygodniowy czas pracy i mianowanie np. na stanowisko kustosa. Zmiana ich statusu - pogorszenie warunków pracy - jest nieuregulowana w Ustawie 2.0. Ministerstwo przekazało informację, że sprawy te powinny być rozwiązane w statutach uczelni (np. etaty bibliotekarzy dyplomowanych) lub regulaminach (uprawnienia np. 36-godzinny tydzień pracy). Nic nie stoi na przeszkodzie, aby dotychczasowe stanowiska i przywileje zostały zachowane.

Ad. 4. Algorytm podziału środków finansowych

KSN NSZZ „S” przedstawiła obszerną opinię w sprawie rozporządzenia dotyczącego algorytmu podziału środków finansowych na poszczególne uczelnie i instytucje naukowe. Nowy algorytm ma na celu przemodelowanie działalności tych instytucji w takim kierunku, aby realizowały założenia nowej ustawy.

Ministerstwo poinformowało, że trwają jeszcze prace nad ostateczną postacią algorytmu. Podczas tych prac, na wniosek związków zawodowych usunięto stopnie i tytuły w części kadrowej na rzecz stanowisk (przeciwko czemu opowiedział się KRASP). Uważamy, że powinno to stymulować władze uczelni do niezamrażania stanowisk i awansowania pracowników oraz daje szansę na uruchomienie ścieżki dydaktycznej. KRASP zaproponował wtedy, aby stopnie i tytuły umieścić w składniku badawczym, czemu ostro zaprotestowały związki zawodowe. Taki zapis spowodowałby utrwalenie niekorzystnej sytuacji dla mniejszych uczelni. W ostateczności ministerstwo nie zdecydowało się na zmiany zaproponowane przez KRASP.

W nowej propozycji algorytmu, w składniku kadrowym został umieszczony „profesor zagraniczny”, z taką samą wagą jak w latach poprzednich. Omawiano możliwość szerszego ujęcia interdyscyplinarności w algorytmie.

KSN NSZZ „S” zwróciła również uwagę na problem „dziedziczenia kategorii” – część rektorów domniemała, że wraz z przechodzeniem nauczyciela pomiędzy uczelniami, bierze on na siebie również kategorię jednostki, którą opuścił. Ministerstwo zapewniło, że w wypadku odejścia z uczelni, kategoria macierzystego wydziału nie może „iść” za pracownikiem do nowego miejsca pracy. Ministerstwo zobowiązało się do opublikowania interpretacji dotyczącej przenoszenia kategorii w przypadku zmiany zatrudnienia nauczyciela akademickiego (przejścia do innej uczelni).

Do KSN NSZZ „S” z wielu uczelni napływają informacje dotyczące rozdzielania wewnątrz uczelni jednostek prowadzących dydaktykę od jednostek prowadzących badania, co w naszej ocenie będzie skutkowało obniżeniem jakości dydaktyki. Zdaniem KSN NSZZ „S” działalność dydaktyczna powinna być nierozzerwalnie powiązana z prowadzeniem badań. Dlatego zwróciliśmy uwagę na współczynnik dostępności dydaktycznej (SSR), który miał w zamierzeniu ministerstwa działać z korzyścią na jakość kształcenia. KSN NSZZ „S” wniosła o rozważenie opcji, aby do tego współczynnika liczeni byli tylko nauczyciele akademicy, którzy mają kontakt z dydaktyką. Wyłączeni z

niego byliby pracownicy badawczy nie prowadzący dydaktyki. Takie rozwiązanie umożliwiłoby utrzymanie etatów naukowo-dydaktycznych i zapobiegłoby oddzielaniu dydaktyki od nauki. Niestety, ministerstwo pomimo, że zauważa ten problem i podziela pogląd KSNu, będzie rozważać uwzględnienie tych propozycji dopiero w przyszłych zmianach algorytmu.

Ad. 5. Inne sprawy

Strona związkowa poprosiła Ministra Jarosława Gowina o pomoc w rozwiązaniu konfliktu w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Dyrekcja IMGW podjęła decyzję o likwidacji pionu badawczego, w jednostce następują zwolnienia grupowe i dobrowolne odejścia. Jednostka ta jest bardzo istotna dla bezpieczeństwa narodowego, a likwidacja tego pionu znacznie obniży skuteczność działania całego Instytutu. Minister obiecał, że podejmie w tej sprawie stosowne działania.

Przekazaliśmy również nasz niepokój i wskazaliśmy na problem odgórnego ograniczania przez władze uczelni liczby pracowników składających oświadczenia o przynależności do danej dyscypliny do wymaganej 12 oraz wskazywania pracownikom dyscyplin do jakich powinni się przypisać nawet w sytuacji, gdy mogliby stworzyć odrębną dyscyplinę. Zdaniem ministerstwa, rektorzy nie posiadają pełnej informacji o sposobach podziału środków finansowych, przez co mogą podejmować działania, których skutki będą w przyszłości negatywne. Ze strony ministerstwa podejmowane są działania mające poprawić informację o skutkach działania algorytmu oraz stosowania niedozwolonych (powyższych) praktyk.

Poruszyliśmy sprawę obowiązku tworzenia Pracowniczych Planów Kapitałowych w uczelniach. Należy pamiętać, że utworzenie PPK znacznie obciąży budżet uczelni (uzależnione to jest od wysokości funduszu wynagrodzeń). Na wielu uczelniach funkcjonują już od lat dobrze prosperujące Pracownicze Programy Emerytalne, zaproponowaliśmy, aby w takich przypadkach nie było konieczności tworzenia dodatkowo PPK. Ministerstwo uważa, że sprawa jest otwarta i są gotowi na propozycje z naszej strony.

W związku z pojawiającymi się głosami, że jednym z kryteriów awansów dydaktycznych pracowników stają się wyniki ankiet studenckich, KSN NSZZ „S” podniosła kwestie standaryzacji systemu oceny pracowników dydaktycznych przez studentów (ankiet studenckich), celem porównywalności wyników poszczególnych jednostek. Standaryzacja ta mogłaby dotyczyć np. uniwersalnych pytań w ankiecie studenckiej. Zwrócono również uwagę na możliwość naruszania przez studentów w ankietach dóbr osobistych pracowników.

Uważamy, że żadna grupa pracowników nie powinna być powoływana do senatu automatycznie - wszyscy członkowie powinni być wybierani.

Na koniec KSN NSZZ „S” poruszyła bardzo istotną sprawę problemów związanych z kursami przygotowawczymi z języka polskiego niezbędnymi do podejmowania studiów w języku polskim. Problemy wyniknęły ze zmiany statusu biorących w nich udział obcokrajowców ze „studenta” na „słuchacza”. Brak rozwiązania tego problemu grozi drastycznym obniżeniem liczby studentów zagranicznych (duża grupa to Polonia), a tym samym zmniejszeniem współczynnika umiędzynarodowienia nauki polskiej w świecie. Osoby te są swoistymi „ambasadorami” Polski w świecie. Zmiana ich statusu skutkuje także trudnościami w rozliczaniu czasu pracy osób wykładających na kursach przygotowawczych w ramach pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich. Minister stwierdził, że podejmie odpowiednie kroki celem uregulowania tego problemu.

Dominik Szczukocki

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jarosław Gowin, w piśmie skierowanym pod koniec listopada do rektorów, pisze: „ ... całość obowiązków wykonywanych przez nauczyciela akademickiego w ramach stosunku pracy stanowi pracę o charakterze twórczym (dzieło), a z uwagi na ten charakter - całość jego wynagrodzenia uzyskiwanego z tytułu realizacji ww. obowiązków jest wynagrodzeniem za pracę o charakterze twórczym, bez konieczności składania dodatkowych oświadczeń ...”. To pismo ministra nauki i szkolnictwa wyższego dobitnie i korzystnie dla nauczycieli akademickich wyjaśnia kwestię stosowania normy 50% z tytułu prawa autorskiego. Red

**SPRAWOZDANIE z posiedzenia HERSC
(Higher Education and Research Standing Committee),
które odbyło się w Tallinie, w dniach 10 - 11 września 2018 roku**

W dniach 10-11 września 2018 roku wzięłam udział w drugim w tym roku, a czwartym w bieżącej kadencji, posiedzeniu Komitetu Stałego ETUCE (European Trade Union Committee for Education) – HERSC, gdzie reprezentowałam Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”. Byłam jedyną osobą z Polski.

W posiedzeniu HERSC uczestniczyło 31 delegatów organizacji związkowych z 21 krajów.

Europa Zachodnia była reprezentowana przez 14 delegatów: Francja – 4, Irlandia – 2, Niemcy – 2, Portugalia – 2, Belgia – 1, Hiszpania – 1, Holandia – 1, Wielka Brytania – 1.

Kraje Skandynawskie reprezentowało 6 przedstawicieli: Finlandia – 3, Norwegia – 2, Szwecja – 1.

Kraje Europy Centralnej przyjęte do UE w 2004 roku i później reprezentowało 7 delegatów: **Polska – 1**, Estonia – 1, Cypr – 1, Rumunia – 1, Chorwacja – 1, Łotwa – 1, Malta – 1.

Poza delegatami z UE było jeszcze 4 delegatów z Europy: Serbia – 2, Bośnia i Hercegowina – 1, Kosowo – 1.

Z naszego regionu nie było przedstawicieli Litwy, Słowacji, Słowenii i Ukrainy. Jak sygnalizowałam już w poprzednich sprawozdaniach – Bułgaria, Czechy, Węgry i w dalszym ciągu nie mają swoich delegatów w HERSC, a więc nasze kraje i ich problemy nie są wystarczająco dobrze reprezentowane. Wśród wykładowców były trzy osoby z Estonii, w tym Minister Edukacji.

Spotkanie w Tallinie zostało zorganizowane przy wsparciu UNIVERSITAS, organizacji członkowskiej ETUCE w Estonii.

Członkowie HERSC zostali powitani przez pana Indreka Reimanda, Wiceministra ds. Szkolnictwa Wyższego, Badań i Polityki Językowej w Ministerstwie Edukacji i Badań Estonii (Deputy Secretary General for Higher Education, Research and Language Policy in the Ministry of Education and Research), który przedstawił osiągnięcia i wyzwania szkolnictwa wyższego i badań w Estonii.

Strategie estońskich związków zawodowych działających w obszarze szkolnictwa wyższego, nauki oraz badań zostały nakreślone przez przedstawicieli organizacji członkowskich ETUCE w Estonii, UNIVERSITAS i Związku Zawodowego Kadr Edukacyjnych (EPU).

Podczas spotkania członkowie HERSC dyskutowali o wolności akademickiej, o solidarności pomiędzy związkami działającymi w sektorze szkolnictwa wyższego i o najnowszych wydarzeniach w polityce Unii Europejskiej obejmujących Europejski Obszar Edukacji (EEA) i nową inicjatywę – Uniwersytety Europejskie. Uczestnicy dyskutowali również o rezultatach paryskiego spotkania ministerialnego, które odbyło się w dniach 24-25 maja 2018 r., oraz nad Komunikatem Paryskim, na treść którego silny wpływ wywarły działania HERSC i ETUCE.

Spotkanie było też okazją do sfinalizowania Rezolucji HERSC w sprawie wzmocnienia wolności akademickiej w Europie; rezolucja zostanie przedstawiona Komitetowi ETUCE w celu jej zatwierdzenia na Specjalnej Konferencji ETUCE w dniach 27-28 listopada 2018 w Atenach.

W mniejszych grupach roboczych członkowie HERSC mieli okazję wymienić się doświadczeniami i poglądami na temat sytuacji pracowników szkolnictwa wyższego i nauki oraz roli związków zawodowych, a także przedyskutować temat obecnie działających w ich krajach procedur, aby ocenić, czy zapewniają one w wystarczającym stopniu demokratyczne zarządzanie instytucjonalne w uczelniach wyższych.

Podkreślili, że głównymi wyzwaniami dla związków zawodowych reprezentujących pracowników sektora szkolnictwa wyższego i nauki powinno być wspieranie nauczycieli akademickich i naukowców oraz likwidowanie niepewności w zatrudnieniu, a w tym umów krótkoterminowych, które są niestety często stosowane przy zatrudnianiu pracowników uczelni wyższych i personelu badawczego.

Członkowie HERSC zauważyli również, że związki zawodowe zajmujące się edukacją muszą podwoić wysiłki na rzecz zapewnienia bardziej demokratycznego zarządzania instytucjonalnego, poprzez inicjowanie negocjacji i

współpracy z organami zarządzającymi w uczelniach wyższych i instytucjach naukowych oraz wspieranie odpowiednich kandydatów na rektorów i inne stanowiska wybieralne, a mianowicie takich, którzy posiadają demokratyczne podejście do zarządzania.

Przebieg spotkania HERSC w dniach 10 i 11 września 2018 r.

Rob Copeland, przewodniczący HERSC, otworzył spotkanie, a następnie **Susan Flocken, europejska dyrektor ETUCE**, powitała uczestników. Przedstawiciele gospodarzy, **Wladimir Viies, przewodniczący estońskich związków zawodowych UNIVERSITAS**, współorganizator spotkania, i **Elis Randma** w imieniu **przewodniczącego Związków Zawodowych Pracowników Edukacji, Reemo Voltri** – serdecznie powitali wszystkich gości.

Po oficjalnych powitaniach Indrek Reimand, Wiceminister ds. Szkolnictwa Wyższego, Badań i Polityki Językowej przedstawił politykę swojego kraju w zakresie szkolnictwa wyższego i badań realizowaną pod hasłem: „Estonia oparta na wiedzy” (knowledge-based Estonia). Powiedział m.in. : Estonia liczy 1,3 mln. ludności, jest małym ale silnym krajem, rozwija się dynamicznie, kładziemy nacisk na edukację i rozwój społeczeństwa cyfrowego, rząd jest przychylny wspieraniu i finansowaniu sektora edukacji i nauki.

W Estonii jest 6 uczelni publicznych i jedna prywatna, w tym dwa największe uniwersytety – Uniwersytet w Tartu i Uniwersytet Technologiczny w Tallinie.

Minister przedstawił priorytety w nauce: doskonałość i różnorodność, rosnące znaczenie badań i rozwoju, przekształcanie struktur ekonomiczno-gospodarczych w kierunku inteligentnych specjalizacji, współpraca międzynarodowa. Przedstawił też priorytety dla strategii „Uczenia się przez całe życie - 2020” (Lifelong Learning – LLL): zmiana podejścia do nauczania, kompetentni i zmotywowani nauczyciele akademicy, zgodność nauczania z potrzebami rynku pracy, zmiany w zakresie cyfryzacji, równe szanse i zwiększony udział społeczeństwa w LLL.

Estonia, w przeciwieństwie do Polski, ma więcej studentów przyjeżdżających w ramach Programu ERASMUS niż wyjeżdżających. Ostatnio nastąpił ogólny spadek liczby studentów w kraju o ok. 10%, co wynika ze spadku populacji w odpowiednim wieku; Estonia planuje uzupełnić tę liczbę poprzez wzrost liczby studiujących w ramach LLL. Program „Uczenie się przez całe życie” stał się obecnie priorytetem władz.

W dyskusji zapytano ministra, co oznacza jego tytuł „ds. polityki językowej”. Odpowiedział, że zajmuje się również promocją języka estońskiego, wspieraniem kultury i nauki języka oraz nauk społecznych z całym zapleczem językowym. Ma to związek z doksztalaniem nauczycieli (Teaching of Teachers), którzy dotychczas wykładali swoje przedmioty w innym języku. Aby rozwiązać problem, tworzone są centra doskonałości w celu wspierania nauki i doskonalenia znajomości języka estońskiego.

Następnie **Kristi Kiilu**, profesor Estońskiej Akademii Muzycznej i przewodnicząca Komisji nakreśliła strategię UNIVERSITAS. **Na początku swojego wystąpienia wspomniała o osiągnięciach „Solidarności” w obaleniu komunizmu, co przyczyniło się również do wolności Estonii i do utworzenia niezależnych związków zawodowych w tym kraju. Bardzo przyjemnie słyszeć takie słowa i wiedzieć, że inne kraje doceniają znaczenie i wkład „Solidarności” w ich wolność i niezależność.**

Następnie Kristi Kiilu przedstawiła zasady zatrudniania pracowników w uczelniach wyższych Estonii. Kilka uczelni ma zawarty specjalny kontrakt z Ministerstwem o zasadach finansowania pracowników, zawierający m.in. gwarancje socjalne, godziny pracy, wynagrodzenie porównywalne z innymi zawodami, równość wynagrodzeń i stawki dla pracowników uczelni powiązane z lokalnym rynkiem pracy. Polityka kraju skierowana jest na modernizację uczelni, ale z zachowaniem równowagi pomiędzy nowym a dotychczas wypracowanym modelem.

Wladimir Viies, przewodniczący UNIVERSITAS, powiedział, że problemem w Estonii jest to, że studenci, którzy wyjeżdżają za granicę, nie wracają do kraju i aby to zahamować należy zaproponować im godziwe zarobki. Poprosił przedstawicielkę ministerstwa, obecną na spotkaniu, o komentarz, jednak nie chciała ona komentować wypowiedzi w sprawie zarobków, tłumacząc się brakiem danych. Wladimir Viies poruszył też sprawę zarobków profesorów w uczelniach wyższych. Pomimo istniejących uzgodnień i zapisów profesorowie zarabiają bardzo mało. Wspomniał o ścieżce kariery naukowej pracowników i podkreślił, że system jest niejasny i niewłaściwy. Zaproponował rozwiązanie problemu w drodze dialogu społecznego.

Po przerwie uczestnicy przedyskutowali i przyjęli protokół z poprzedniego zebrania HERSC, a następnie **Susan Flocken** przedstawiła sprawy bieżące sekretariatu ETUCE.

Podkreśliła znaczenie powstania i działalności „Solidarności” dla rozwoju ruchu związkowego w Europie i na świecie. Poinformowała również o następujących sprawach i problemach:

- w Turcji, w lipcu 2018 roku, 18 tys. pracowników zostało zwolnionych z pracy, w tym nauczyciele akademicy;
- uciekinierzy i migranci to wielkie wyzwanie dla demokratycznej Europy;
- w Niemczech, w Polsce i na Węgrzech odbyły się demonstracje w obronie demokracji i wywarły one duży wpływ na społeczeństwa całej Unii Europejskiej;
- w maju 2019 roku w wyniku kolejnych wyborów nastąpi zmiana parlamentu Unii Europejskiej; **w związku z tym należy zadbać** o kontynuację polityki zorientowanej na rozwój i finansowanie edukacji;
- pogłębia się brak nauczycieli w Europie, co jest dużą niespodzianką dla wielu rządów;
- na Konferencji w Atenach, która odbędzie się w dniach 26-28 listopada 2018 roku, planowane są do dyskusji następujące zagadnienia: równość, jakość i nowe formy komunikacji w edukacji, przyszłość Europy oraz rola związków zawodowych działających w obszarze edukacji, dialog społeczny, poprawa warunków pracy nauczycieli akademickich w uczelniach wyższych;
- Konferencja „Copyright”, która odbyła się w kwietniu 2018 roku, miała ogromny wpływ na politykę i podejście Komisji Europejskiej do spraw praw autorskich.

Następnie uczestnicy spotkania dyskutowali o nurtujących ich sprawach; poniżej przytaczam kilka istotniejszych wypowiedzi i uwag:

- **Karin Amossa** ze Szwecji mówiła o wynikach wyborów, które odbyły się w jej kraju tuż przed spotkaniem HERSC i o obawach dotyczących zagrożenia demokracji, a w tym wolności akademickiej;
- **Dita Stefenhagena** z Łotwy poruszyła sprawę niskich zarobków w sektorze edukacji i próby negocjacji z rządem w sprawie podwyżek, na razie bez konkretnych efektów;
- przedstawiciel Portugalii **Tiego M. Dias** poinformował o krajowej akcji renegowania kontraktów z nauczycielami; po tej akcji okazało się, że tylko 15% umów zostało zawartych na stałe, a reszta to umowy na czas określony;
- **Andreas Keller** z Niemiec poinformował, że w jego kraju zrobiono przegląd przygotowania nauczycieli akademickich do wykonywania zawodu i okazało się, że 2/3 z nich nie ma wymaganych kwalifikacji – pracodawcy wolą zatrudniać osoby bez kwalifikacji, bo otrzymują one niższe wynagrodzenia;
- **Wladimir Viies** powiedział, że w Estonii zamiast wykwalifikowanych nauczycieli uczą studenci i doktoranci, bo to mniej kosztuje;
- **Mustafa Riza** poinformował, że na Cyprze (tureckim) władze starają się obniżyć koszty edukacji; przez 3 miesiące waluta turecka została zdewaluowana o 50%, a zarobki nie wzrosły i coraz bardziej obniża się poziom wolności akademickiej;
- **Patrick Monfort i Xavier Lambert** z Francji stwierdzili, że obawiają się wprowadzenia zmian przewidywanych w najbliższych tygodniach, gdyż stanowią one zagrożenie dla wolności akademickiej;
- przewodniczący **Rob Copeland** podsumował dyskusję; zauważył, że coraz częściej mamy do czynienia z zagrożeniami wolności akademickiej oraz pogarszaniem się warunków pracy w naszym sektorze i zaproponował, aby pomyśleć o kampanii przeciw komercjalizacji w edukacji.

Następnie odbyła się sesja robocza na temat: **jak postępować, aby przyciągnąć do związków zawodowych jak największą liczbę osób spośród nauczycieli akademickich i badaczy w szkolnictwie wyższym oraz pracowników naukowo-badawczych w instytutach.**

Uczestnicy zostali podzieleni na pięć grup. Pracowałam w grupie pod kierownictwem **Karin Amossa** ze Szwecji.

Przede wszystkim koncentrowaliśmy się na możliwościach utworzenia wspólnej organizacji związkowej obejmującej zarówno nauczycieli akademickich i badaczy zatrudnionych w uczelniach wyższych, jak też i badaczy zatrudnionych w instytutach. Każdy z uczestników przedstawił ocenę sytuacji w swoim kraju. Wymieniano się doświadczeniami i napotykanymi problemami, podawano przykłady dobrej praktyki w poszczególnych krajach. Przedstawiłam sytuację w KSN NSZZ „Solidarność” gdzie mamy zarówno nauczycieli akademickich oraz innych pracowników szkolnictwa wyższego jak też i badaczy z instytutów naukowych. Przedstawiłam stan prawny w Polsce, w tym różne ustawy dotyczące poszczególnych grup oraz doświadczenia praktyczne płynące ze wspólnych oczekiwań. Koledzy z Cypru i Irlandii poruszyli sprawę doktorantów, którzy są badaczami, ale podobnie jak w Polsce, otrzymują stypendia a nie wynagrodzenie i nie mogą być członkami związków zawodowych. W Portugalii sytuacja jest podobna, badacze protestują, bo nie mają pensji tylko stypendia. W efekcie skoncentrowaliśmy się na znalezieniu możliwości, aby doktorantów przyjmować do związków zawodowych.

Po zakończeniu prac w grupach, o godz. 17.30, wybraliśmy się na spacer po starówce Tallina, a następnie zjedliśmy wspólnie kolację.

Następny dzień rozpoczął się prezentacją Raportów pięciu grup warsztatowych.

Wszystkie grupy doszły do wspólnego wniosku. Trzeba się skoncentrować na zachęcaniu młodych osób do wstępowania i należania do związków zawodowych, nie poddawać się, mówić językiem młodych. Związki zawodowe nie są atrakcyjne dla młodych pracowników, trzeba dokładać wszelkich starań i sprawić, aby były.

W kolejnym punkcie obrad **Rob Copeland** przedstawił dokument proponowany przez HERSC pt. „Rezolucja w sprawie umocnienia wolności akademickiej w Europie”. Uczestnicy podjęli dyskusję na temat poszczególnych zapisów i sformułowań. W wielu krajach uwidaczniają się dążenia do ograniczania wolności akademickiej. Środki publiczne są uszczuplane, różne osoby uzurpują sobie prawo do zarządzania i decydowania o wydatkach, nie biorąc pod uwagę faktu, że środki na edukację i badania to środki publiczne i tylko społeczeństwo ma prawo decydować o sposobie ich wydawania. Dokument po spotkaniu został przekazany do publicznej dyskusji i ma być przyjęty na Konferencji w Atenach.

Kolejnym punktem było wystąpienie **Agnes Roman**, starszej koordynatorki ETUCE, która omówiła bieżące sprawy z zakresu polityki europejskiej, a w tym m. in.: priorytety prezydencji Austrii, aktualizację Procesu Bolońskiego i projektu „uniwersytety europejskie”. Przedstawiła priorytety w edukacji, a w tym, m.in.:

- Program ‘ERASMUS’ 2021-2027 – nowa nazwa, finansowanie w wysokości 30 mld euro, w tym 25 mld na mobilność, 3 mld na akcję Młodzież i 500 mln na akcję Sport – jest to 3-krotne zwiększenie w stosunku do Programu ERASMUS+. Program obejmuje również wspólne dyplomy i wspólne programy studiów;
- w ramach aktualizacji Procesu Bolońskiego i projektu „uniwersytety europejskie” przewiduje się wprowadzenie uznawalności edukacji i okresu praktyk on line;
- obecnie w Europie występuje olbrzymi brak nauczycieli, trzeba położyć nacisk na rozwój uczenia się przez całe życie (*continuous professional development*).

Andreas Keller, wiceprezydent ETUCE omówił efekty spotkania ministrów w Paryżu w dniach 24-26 maja 2018 r. i dalsze prace nad Procesem Bolońskim. Ministrowie przyjęli Komunikat Paryski, dotyczący przyszłych priorytetów Procesu Bolońskiego. „Apel” i „Raport” przygotowane przez ETUCE wsparte z sukcesem pracowników sektora edukacji, szkolnictwa wyższego i badań. ETUCE żądało m.in. lepszej ochrony wolności akademickiej jako podstawowej wartości Procesu Bolońskiego, zwiększania funduszy na inwestycje publiczne w sektorze szkolnictwa wyższego i badań. „Raport” podkreślał też ważność dialogu społecznego i zarządzania kolegialnego, a także zwracał uwagę na zagrożenia dla dalszego, prawidłowego przebiegu Procesu Bolońskiego.

Następnie **Louise Hoj Larsen**, pracowniczka Education International (EI) ds. Programów, przedstawiła zaangażowanie EI w działalność międzynarodową. Omówiła zbliżającą się konferencję IHERSC na Tajwanie, w dniach 12-14 listopada 2018, która ma stanowić forum wymiany informacji i refleksji w zakresie rozwoju współpracy międzynarodowej w szkolnictwie wyższym oraz rozwoju wspólnych prac badawczych, a także w zakresie wspierania poprawy warunków pracy nauczycieli akademickich i naukowców oraz poprawy jakości edukacji. Prezentacja Louise Hoj Larsen odbywała się w ciekawy sposób. Ze względu na stan zdrowia nie mogła ona być osobiście w Tallinnie. Jej

prezentacja została wyświetlona na tablicach, a głos był przekazywany przez telefon komórkowy przyłożony do mikrofonu.

Po lunchu rozpoczęły się **zajęcia warsztatowe na temat demokratycznego zarządzania uczelnią**. Zostaliśmy podzieleni na kilkusobowe grupy. Pracowałam w grupie pod kierownictwem **Andreeasa Kellera**. W naszej grupie byli przedstawiciele Finlandii, Francji, Łotwy, Hiszpanii, Portugalii, Belgii, Niemiec i Polski.

Finlandia wprowadziła kilka lat temu model biznesowy zarządzania uczelnią, z zewnętrzną Radą. Poprzednio uczelnią zarządzał Senat. W nowym systemie obserwuje się znaczny spadek wolności akademickiej.

We Francji kontakt prezydenta uczelni ze związkami zawodowymi należy do dobrej tradycji. Zwyczajowo dochodzi do spotkania co 3 miesiące, ale nie jest to obowiązuje – jest to rodzaj dialogu społecznego. Nauczyciele akademicy i badacze mają status urzędników państwowych.

Na **Łotwie**, podobnie jak w Polsce, zamierzają zmienić ustawę i wprowadzić model biznesowy z radą. Dotychczas w senacie uczelni zasiada przedstawiciel związków zawodowych z głosem doradczym.

W uczelniach **Hiszpanii** jest senat składający się w 51% z profesorów, w 25% ze studentów, do 10% administracji + inni. W uczelni jest też rada społeczna, a w niej jeden reprezentant związków zawodowych. Rada m.in. zatwierdza programy nauczania. Dotychczas rektor jest wybierany, ale zamierzają to zmienić, wprowadzając rektora ustanawianego. Jest duży sprzeciw społeczny.

W **Portugalii** oprócz wybieralnego senatu jest rada doradcza, również taka rada jest przy wydziałach. Spełnia ona funkcję rady pedagogicznej i naukowej; w większości składa się z przedstawicieli biznesu. W sprawach zatrudnienia wydział wnioskuje, a rektor zatwierdza. Pensja jest ustalana na poziomie krajowym.

W **Belgii**, w części flamandzkiej, uczelnie są autonomiczne. Mają zewnętrzną radę negocjacyjną i zarządzającą. Rada akceptuje wybranego rektora. Jest reprezentacja związków zawodowych w uczelniach państwowych i prywatnych. Uczelnie mają struktury oficjalne i różne ciała nieoficjalne.

W **Niemczech** na razie nie przewidują zmian. Uczelnią rządzi wybieralny senat i rektor, a na wydziałach dziekani.

W **Polsce**, pomimo iż rola związków zawodowych jest zagwarantowana prawnie, obserwuje się duże problemy z realizacją tego prawa, gdyż rektorzy nagminnie je łamią.

Podsumowanie warsztatów

W Europie Wschodniej również wprowadza się rady i jest zmieniany system zarządzania. Litwa, Łotwa, Estonia i Polska to ostatnie przykłady. Wprowadza się system zachodnioeuropejski i skandynawski. Maleje rola związków zawodowych.

Podsumowanie spotkania poprowadziła dyrektor **Susan Flocken**.

Podkreśliła, że autonomia uczelni jest wszędzie, a rola związków zawodowych maleje. Wszyscy oceniają zachodzące zmiany jako zmiany „na gorsze”, powodujące ograniczenia wolności akademickiej. Na spotkaniu zwrócono też uwagę na problemy równości w zatrudnieniu, poprawę statusu pracowników uczelni, a w szczególności grupy nauczycieli akademickich i pracowników sektora naukowo-badawczego.

Spotkanie było przeprowadzone bardzo sprawnie pod względem organizacyjnym, przedstawiana problematyka była ciekawa i różnorodna, prezentacje interesujące, a organizatorzy z Estonii dołożyli wszelkich starań, aby spotkanie przebiegało komfortowo i aby zrealizować wszystkie zaplanowane punkty obrad.

ETUCE pokryło koszty mojego biletu lotniczego, noclegów i wyżywienia w czasie obrad.

Następne spotkanie HERSC planowane jest na 21-22 lutego 2019 r. (czwartek, piątek) w Brukseli.

Opracowanie:

Aniela Białowska-Tejchman

Wiceprzewodnicząca Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej, Rada Krajowej Sekcji Nauki, NSZZ „Solidarność”.

Materiały źródłowe znajdują się na stronach ETUCE i Komisji Europejskiej.

SPECJALNE WYRÓŻNIENIE DLA ZBIGNIEWA ZAWITOWSKIEGO zakładowego społecznego inspektora pracy Politechniki Poznańskiej

Zbigniew Zawitowski, przewodniczący Komisji ds. Warunków Pracy Rady KSN, członek Zarządu Region Wielkopolska NSZZ „Solidarność”, wiceprzewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „S” Politechniki Poznańskiej **został laureatem wyróżnienia specjalnego Głównego Inspektora Pracy**. Wyróżnienie zostało wręczone podczas uroczystej gali na Zamku Królewskim w Warszawie 27 listopada 2018 r. w ramach przyznania corocznej Nagrody im. Haliny Kraheleskiej oraz nagród w XXV edycji konkursu „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej” i specjalnych wyróżnień głównego inspektora pracy dla społecznych inspektorów pracy.

Zbigniew Zawitowski – trzeci od prawej

nym inspektorom pracy wyróżnień, które przyznał za ich szczególne zaangażowanie i wkład w działania zakładu pracy na rzecz poprawy stanu bhp i ochrony uprawnień pracowniczych.

Redakcja „Wiadomości KSN” dziękuje za udostępnienie informacji o wyróżnieniu dla Zbigniewa Zawitowskiego i artykułu Arkadiusza Matyski „Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie 1918-1919” (www.solidarnosc.poznan.pl).

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki z Regionu Ziemia Łódzka

Doktor Dominik Szczukocki z Uniwersytetu Łódzkiego został przewodniczącym Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” na kadencję 2018 - 2023.

Kolega D. Szczukocki jest również przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” na Uniwersytecie Łódzkim oraz członkiem Zarządu Regionu Ziemi Łódzkiej.

W skład Rady KSN w kadencji 2018-2023 weszły też 4 koleżanki z łódzkich uczelni.

Dr Dominik Szczukocki jest nauczycielem akademickim, kierownikiem Pracowni Zagrożeń Środowiska w Zakładzie Chemii Nieorganicznej i Magnetochemii, Katedry Chemii Nieorganicznej i Analitycznej na Wydziale Chemii Uniwersytetu Łódzkiego.

Anna Kolińska: Wybór na przewodniczącego to wielki dowód zaufania i poparcia działań dotychczasowej działalności Twojej i całego łódzkiego środowiska uczelnianej „Solidarność”.

Dominik Szczukocki: Kiedy koledzy ze środowiska akademickiego zaproponowali mi, abym podjął się przewodniczenia Sekcji, miałem wiele wątpliwości. Przede mną funkcję tę piastowali bardzo doświadczeni przedstawiciele naszego środowiska. Zdawałem sobie sprawę, że będę z nimi porównywany. Przez wiele lat szefem KSN był kol.

Janusz Sobieszczański z Politechniki Warszawskiej, człowiek wielkiej kultury osobistej, dobry negocjator, który bardzo poświęcał się pracy dla tej struktury. Gdy moją kandydaturę poparł ustępujący przewodniczący kol. Bogusław Dołęga równocześnie oferując mi swoje wsparcie i doświadczenie, wiedziałem, że nie można się wycofać i należy podjąć wyzwanie, które stanęło na mojej drodze. Myślę, że wybór mojej osoby, to dowód uznania dla całej „Solidarność” Uniwersytetu Łódzkiego, która ma bardzo bogatą tradycję. Miałem i mam wspaniałych nauczycieli, od których mogę uczyć się działalności związkowej. Od samego początku wspierają mnie kol. Zbyszek Zdrojewski, znany ze swojego zaangażowania i skutecznego dążenia do założonych celów oraz kol. Joasia Wibig, która w 2014 roku rzuciła mnie na głęboką wodę, proponując objęcie funkcji przewodniczącego Komisji Zakładowej, która jest jedną z większych organizacji w Sekcji i Regionie.

AK. Krajowa Sekcja Nauki jest reprezentacją środowiska nauki i szkolnictwa wyższego NSZZ „Solidarność” z całej Polski. Lubisz nowe wyzwania?

DSz. Bardzo lubię nowe wyzwania. Nie lubię siedzieć w jednym miejscu, o czym dobrze wiedzą moi współpracownicy. KSN reprezentuje całe środowisko m.in. szkoły wyższe, w tym uczelnie medyczne, a także instytuty badawcze i naukowe. Każdy z tych podmiotów ma swoje problemy, podlegamy różnym ministerstwom i uwarunkowaniom prawnym. Są to bardzo trudne sprawy, ale we współpracy z moimi doświadczonymi kolegami z Rady KSN, staramy się jak najlepiej służyć członkom naszej branżowej „Solidarność” i wspierać ich w dialogu z pracodawcami.

AK. Celem Sekcji, zgodnie z Regulaminem KSN, jest ochrona praw, godności oraz interesów pracowniczych członków związku, osób zatrudnionych w szkołach wyższych, instytutach i innych instytucjach naukowych oraz szeroko rozumiane działania na rzecz rozwoju nauki i edukacji. To także działania na rzecz rozwoju tożsamości narodowej i demokracji. Na co będziesz kładł główny nacisk w pracach KSN w tej kadencji?

DSz. Nowa kadencja Rady KSN rozpoczęła się w bardzo istotnym dla środo-

wiska momencie. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wdraża nowe rozwiązania, które rewolucyjnie zmieniają sytuację nauki i nauczycieli akademickich w Polsce. Na szczeblu krajowym, wiąże się to z przygotowaniem szeregu opinii do ustaw i rozporządzeń, a na poziomie uczelni – opiniowaniem i uzgadnianiem wielu strategicznych dla działania tych instytucji dokumentów, takich jak statuty, zakładowe układy zbiorowe pracy, czy regulaminy pracy i wynagradzania. Musimy pilnować, aby zabezpieczone zostały w nich interesy pracownicze członków związku i innych osób zatrudnionych w szkołach wyższych. Należy tu pamiętać, że w uczelniach oprócz kadry dydaktycznej, szeroką grupę stanowią pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi. Są to bardzo często osoby o wysokich kompetencjach i wielkim doświadczeniu, ale nie przekłada się to na wysokość ich zarobków. Krajowa Sekcja Nauki musi wypracowywać wspólne dla całego środowiska rozwiązania, aby pomagać, zwłaszcza mniejszym organizacjom, w negocjacjach z rektorami. Kolejnym wyzwaniem stojącym przed KSN jest planowana przez rząd reforma instytutów badawczych i jednostek naukowych. Tu również musimy stać na straży praw pracowniczych i pilnować, aby reformy nie odbywały się kosztem pracowników.

AK. No właśnie. Od 1 października weszła w życie nowa ustawa o szkolnictwie wyższym tzw. Konstytucja dla Nauki zwana także Ustawą 2.0. Jest pierwszą od lat kompleksową zmianą podejścia do badań naukowych, nauczania studentów i zarządzania uczelnią. Zastąpiła ona cztery obecnie istniejące: prawo o szkolnictwie wyższym, ustawę o zasadach finansowania nauki, ustawę o stopniach i tytułach naukowym, a także ustawę o kredytach i pożyczkach studenckich. Wiem, że ustawa ta budzi w środowisku wiele kontrowersji.

DSz. Zmiany w systemie nauki i szkolnictwa wyższego są niezbędne. Tempo wprowadzania zmian nie powinno jednak powodować zakłóceń w dotychczasowym funkcjonowaniu uczelni i instytutów. KSN zwraca uwagę na potrzebę uwzględnienia w zmianach dokonywanych w szkolnictwie wyższym priorytetowych kierunków gospodarki narodowej. Jednym z ważniejszych zadań na-

uki powinno być wspieranie rozwoju kraju, zarówno społecznego, jak i gospodarczego. Ustawa budzi wiele kontrowersji, gdyż odchodzi od partycypacyjnego modelu funkcjonowania uniwersytetów i jednostek naukowych na rzecz modelu biznesowego. Ogranicza kolegalność, likwiduje tradycyjną i sprawdzoną autonomiczną strukturę wydziałową, wprowadza podmioty zewnętrzne do zarządzania uczelniami i dyktaturę rektora. Poza tym zgodnie z deklaracjami rządzących, podstawowym warunkiem wejścia w życie nowej ustawy miało być znaczące zwiększenie finansowania szkolnictwa wyższego i nauki. Niezbędny jest wzrost nakładów w tych sektorach ze środków publicznych oraz wprowadzenie różnorodnych mechanizmów systemowych stymulujących finansowanie pozabudżetowe tak, aby osiągnąć poziom 2% PKB założony w strategii Europa 2020. Niestety, wprowadzona ustawa tego nie gwarantuje. Uważamy również, że koniecz-

ne jest przywrócenie konstytucyjnie zagwarantowanego prawa do zawierania ponadzakładowego układu zbiorowego pracy przez związki zawodowe pracowników uczelni publicznych z właściwym ministrem.

AK. Nowa funkcja, to dodatkowe obowiązki: uczelnia, Komisja Zakładowa, KSN no i jeszcze troszkę czasu na życie prywatne. Jak udaje Ci się to wszystko pogodzić?

DSz. Rzeczywiście spadło na mnie wiele nowych obowiązków, ale staram się tak rozporządzać swoim czasem, żeby je wszystkie pogodzić. Byłoby to o wiele trudniejsze, gdyby nie pomoc moich przyjaciół ze związku. Wszyscy wspierają mnie bardzo mocno i dobrze mi życzą. Ta pozytywna energia dodaje mi sił i powoduje, że nawet największe wyzwania stają się łatwe do realizacji. Oczywiście nie wyobrażam sobie, że mógłbym opuścić sobie pracę na uczelni i prowadzenie zajęć ze studentami. Przez wiele lat tym żyłem i choć

w okrojonym wymiarze czasu, staram się wywiązywać ze swoich obowiązków zawodowych.

AK. Czy znajdujesz jeszcze czas na swoje hobby?

DSz. Po głębokim zastanowieniu, muszę powiedzieć, że niestety mam z tym coraz większy problem. Bardzo lubię piesze wycieczki, wyjazdy w góry, czy jazdę na rowerze. Ostatnio trudno znaleźć mi wolny weekend, żeby realizować te upodobania. Kiedy jednak znajdę wolną chwilę, lubię udać się na wycieczkę po Łodzi i okolicach, odkrywając wiele interesujących miejsc. Jestem wielkim sympatykiem naszego miasta i uważam, że jeżeli ktoś mówi, że Łódź jest brzydka, to po prostu nie miał okazji jeszcze poznać jej prawdziwego oblicza i fascynującej historii.

W takim razie już nie przeszkadzam i dziękuję za rozmowę

Anna Kolińska

PRL. DATY GRUDNIOWE

13 grudnia 1981. Jaruzelski ogłasza stan wojenny w Polsce. Dokładna liczba ofiar nie jest znana.

16 grudnia 1981. Pacyfikacja KWK „Wujek”. Zginęło 9 górników, a 23 zostało rannych.

14 – 22 grudnia 1970. Wydarzenia grudniowe na Wybrzeżu. 44 osoby zostały zabite, liczba rannych wyniosła 1164 osoby. Aresztowano ponad trzy tysiące.

Podczas tegorocznych obchodów 37 rocznicy pacyfikacji kopalni „Wujek” przewodniczący KK Piotr Duda mówił (cytujemy za relacją ml ze strony internetowej Komisji Krajowej NSZZ „S”):

„– Mamy odpowiedź dlaczego do dzisiaj nie doczekaliśmy się sprawiedliwości i pełnego rozliczenia tych, którzy zabili Górników oraz zleceniodawców pacyfikacji

Piotr Duda ocenił, że pamięć historyczna to DNA Polaków, a bez niej nie ma przyszłości. Przywołując słowa kapelana Solidarności błogosławionego księdza Jerzego Popiełuszko „Przemoc to nie oznaka siły, lecz słabości” stwierdził, że tę słabość pokazali mordercy górników w kopalni "Wujek" i ich zleceniodawcy.

- *Do dzisiaj nie doczekaliśmy się sprawiedliwości i pełnego rozliczenia tych, którzy zabili Górników oraz zleceniodawców pacyfikacji. To, co zobaczyliśmy w tym roku, jeżeli chodzi o wymiar sprawiedliwości daje nam odpowiedź - musimy z tego miejsca głośno mówić o dekomunizacji sądów na każdym szczeblu, bo inaczej nigdy nie doczekamy się sprawiedliwości – powiedział przewodniczący”. Red.*

Fot. https://pl.wikipedia.org/wiki/Pacyfikacja_kopalni_Wujek

Drogi do niepodległości

W 2018 roku, 27 grudnia, minie 100 rocznica wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Mieszkańcy poznańskiego mogą być dumni, bo było to jedno z nielicznych zwycięskich powstań narodowych. Choć wybuch walk zbrojnych nastąpił dość niespodziewanie to mieszkańcy Wielkopolski przygotowywali się do odzyskania niepodległości przez wiele lat zaborów. Polacy organizowali się

zarówno na niwie gospodarczej, społecznej czy sportowej. Jednym z preludivów starcia z zaborcą był strajk dzieci ze szkół elementarnych z lat 1906-1907. W 1918 r. wobec dokonującego się w Rzeszy Niemieckiej przewrotu, rozprzężenia i dezorientacji ujawniły się, w Poznańskim, zakonspirowane do tej pory, polskie inicjatywy patriotyczne z Komisariatem Naczelnej Rady Ludowej (NRL) na czele. Komisariat zorganizował 3 grudnia 1918 r. Sejm Dzielnicowy, w którym wzięło udział ok. 1400 delegatów z Wielkopolski, Pomorza, Śląska, Warmii oraz skupisk Polaków w Niemczech.

W latach 1914-1917, mimo trudnych warunków wojennych wznosił się polski ruch niepodległościowy, którego ważnym elementem były polskie organizacje o charakterze paramilitarnym, takie jak: Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” i skauting. Zaczęły powstawać również nowe organizacje. Do takich należała między innymi Polska Organizacja Wojskowa zaboru pruskiego, wszystkie one przygotowywały się do zbrojnego starcia z zaborcami. Klęska wojenna i wydarzenia rewolucyjne w Niemczech uaktywniły polskie działania mające na celu odzyskanie niepodległości.

Przyszłowiowi iskrą, która podpaliła beczkę prochu stał się przyjazd Ignacego Paderewskiego do Poznania 26 XII 1918 r. Następnego dnia doszło do walk zbrojnych na ulicach Poznania, 6 stycznia powstańcy opanowali cały Poznań łącznie z lotniskiem na Ławicy. Powstanie rozszerzyło się na całą Wielkopolskę, a Komisariat NRL

wobwieszczeniu z 9 I 1919 r. ogłosił przejęcie władzy w Wielkopolsce, a w terenie odpowiedzialność za swoje miasto czy powiat przejęły lokalne rady ludowe.

Powstanie było dziełem przede wszystkim podoficerów i młodych oficerów (Komisariat NRL mianował 122 podoficerów Polaków z byłej armii pruskiej na stopień podporucznika). Pierwszy naczelny dowódca Powstania kapitan Stanisław Taczak został awansowany przez Komisariat NRL na stopień majora. Do połowy stycznia 1919 r. oddziały powstańcze walczące na wszystkich frontach tworzyli ochotnicy. Było ich jednak zbyt mało, a walka z Niemcami wymagała wielu więcej żołnierzy, dlatego władze powstańcze rozpoczęły tworzenie regularnej armii. Już w styczniu 1919 r. pod broń zostali powołani Polacy z roczników 1877-1899, a w kolejnych miesiącach z roczników 1891-1896 i 1900-1901. Zmienił się również naczelny dowódca, którym został 16 I 1919 r., doświadczony oficer frontowy generał Józef Dowbor-Muśnicki.

Powstańcy toczyli ciężkie walki na kilku frontach: zachodnim wokół Zbąszynia, Babimostu, Kargowej; na północnym koło Nakła i Szubina i na południowym w rejonie Leszna czy Rawicza. Nie można też zapomnieć o tysiącach członków Straży Ludowej. Początkowo była to ochotnicza formacja o charakterze policyjnym, w której od lutego 1919 r. służyli obowiązkowo mężczyźni między 18 a 50 rokiem życia, nie służących w wojsku.

16 II 1919 r. zakończyły się formalnie walki Powstania ponieważ w Trewirze został przedłużony rozejm Niemiec z państwami Ententy. Obejmował on również front wielkopolski. Tym samym Wojska Wielkopolskie zostały uznane za wojsko sprzymierzone.

Powstanie to olbrzymi wysiłek mieszkańców naszego regionu. W maju 1919 r. Armia Wielkopolska liczyła 70 tysięcy żołnierzy. Bez walki zbrojnej naszych dziadków i pradiadków Polska niepodległa nie miałaby takich granic na zachodzie jakie uzyskała w traktacie wersalskim. Bez pomocy wielkopolskich dywizji trudno byłoby powstrzymać nawet bolszewicką w 1920 r. i zachować niepodległość państwa polskiego.

Pamięć o naszym zwycięskim Powstaniu przechowywana jest w sercach Wielkopolan, rozsiana jest po licznych pomnikach, tablicach, mogiłach powstańców (poległo przeszło 2000) spoczywających na małych wiejskich cmentarzach, zdjęciach powstańców wiszących na honorowych miejscach w domach.

Pokażmy, że pamiętamy i jesteśmy dumni z naszego zwycięskiego Powstania. Wywieśmy wszyscy dnia 27 grudnia flagi biało-czerwone (lub repliki flagi powstańczej).

Arkadiusz Małyśka

Odradzenie się polskiej nauki współ z odrodzeniem się Niepodległej Polski

Janusz Czyż

O tym, jak wysoka była u nas pozycja nauki w okresie międzywojennym, świadczy wypowiedź Zbigniewa Herberta przytoczona w „Hańbie domowej” Jacka Trznadła, [3] s. 134:

(...) to był także kraj ludzi, którzy działali w tym kraju, chociaż często nie zgadzali się z rządem. To był kraj Zdziechowskiego, Stempowskiego, Vincenza, Banacha, Steinhaus, Hirszfelda, Elzenberga, Zielińskiego, Znanieckiego, Berenta – i tutaj popróbym z pięćdziesiąt nazwisk, dla których nie ma odpowiednika w całej literaturze tak zwanej czterdziestolecia, jeżeli chodzi o wagę twórczości i zasługi.

A z drugiej strony, przed wybuchem I wojny światowej nauka w Polsce była w opłakanym stanie. W zaborze pruskim nie było w ogóle szkolnictwa na poziomie wyższym (Uniwersytet Poznański powstał w 1919 r.), Warszawska Szkoła Główna, jeśli miała przyzwolenie na funkcjonowanie, to mogła nauczać tylko w języku rosyjskim. W zaborze austriackim w Akademii Krakowskiej oraz na uniwersytecie i politechnice we Lwowie wolno było nauczać po polsku, ale przysłowiowa c.k. biurokracja tłumiła rozwój naukowy tych ośrodków. Zatem tak nagłe odradzenie się nauki w Niepodległej Polsce można na pierwszy rzut oka uznać za cud podobny do Cudu nad Wisłą. Natomiast badając to zjawisko na podstawie źródeł historycznych, widzimy w nim konsekwencje przemysłanych i roztropnych działań przedstawicieli ówczesnej twórczej i dobrze zorganizowanej polskiej inteligencji.

102 lata temu, czyli jesienią 1916 roku, uczestniczący w dyskusjach odbywających się w Komitecie Kasy imienia Józefa Mianowskiego postanowili zwrócić się do najwybitniejszych wówczas polskich uczonych i przedstawicieli niektórych sztuk z prośbą o napisanie propozycji, jak należy organizować i tworzyć życie akademickie i naukowe w odradzającej się Niepodległej Polsce.

Zarówno ci uczeni, jak i współpracujący z Kasą drukarze i edytorzy nie zawiedli i dzięki nim wiosną 1918 roku ukazał się liczący 574 strony wolumin, który stał się pierwszym tomem czasopisma „Nauka Polska” [2]. Pomyślmy, iż w zbiedniałym kraju, przez który dopiero co przeszedł front wschodni wojny światowej, był to wyczyn nie lada!

Wśród autorów było dwóch filozofów – Kazimierz Twardowski i Tadeusz Kotarbiński, który w szkicu „W sprawie potrzeb filozofji u nas” napisał:

Filozofowi potrzeba przede wszystkim czasu i spokoju, aby mógł długo i bez przeszkód myśleć. – To śliczne zdanie polecam uwadze dziś, w czasach grantologii i reformy.

We wstępie do całego tomu czytamy:

Pokażny, bo aż 44 referaty liczący zbiór poglądów i uwag o potrzebach naukowych polskich, aczkolwiek jeszcze nie kompletny, stanowi materiał niezwykle cenny.

Było w tym tomie i cytacie nawiązanie do romantycznych symboli (44), podobnie jak pełne ekspresji Polskiego Romantyzmu było podsumowanie „O polską twórczość naukową” napisane przez zoologa Romualda Minkiewicza, skąd przytoczę następujące trzy fragmenty:

(...) aby powstała i pełnym żyła życiem Nauka Polska, to jest nauka, która narzuci się mocą światu, jako Twór Polski, (...) i miejsce odrębne a godne w dziejowym rozwoju wiedzy zajmie, jak je zdobył i zajął ongi kopernikanizm.

(...) komu dano sięgnąć w głębię, w istotę rzeczy, wie, że codzienna, bieżąca produkcja naukowa ma się tak do stworzenia nauki, jak gazeciarstwo do Króla-Ducha.

(...) I tak jest z Nauka Polską. O jej bycie czy niebycie w każdym okresie przebiegu dziejowego decyduje bezapelacyjnie, w ostatniej i jedynej instancji Gienjusz Polski, w jednostkach na wskroś oryginalnych, samoistnych, twórczych przejawiony.

Jednak przeważającą część opublikowanych artykułów cechuje pragmatyzm, a we wstępnym podsumowaniu redaktorzy i organizatorzy edycji wskazują trzy główne kierunki działania wytyczone przez autorów:

- 1) *Popieranie istniejących oraz przyczynianie się pośrednio do stwarzania nowych instytucji naukowych.*
- 2) *Wydawnictwa naukowe.*
- 3) *Okazywanie pomocy materialnej osobom pracującym na polu naukowym."*

Od siebie dodam, że autorzy i przedwojenni egzekutorzy powyższych wskazań nie mieszała „instytucji naukowych” ze zwykłą biurokracją. I tak departament szkolnictwa wyższego w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatrudniał 34 osoby.

Bardzo konkretnie o powyższych wskazaniach w omawianym tomie pisał „gieolog” Wawrzyniec Teisseyre wskazując na niedostateczny wówczas zasób „pomocniczych środków naukowych”. Zaś premier Kazimierz Bartel w exposé wygłoszonym w Sejmie w styczniu 1930 roku zwrócił uwagę na „powiększenie liczby pomocniczych sił nauki”, jakie dokonywało się w latach 20. [1] s. 42; miał na myśli zapewne wydawnictwa, biblioteki i laboratoria.

Wśród autorów artykułów pierwszego tomu „Nauki Polskiej” powinniśmy wspomnieć szkic Mariana Smoluchowskiego „O potrzebach naukowych w dziedzinie fizyki”, gdyż był to bodaj ostatni napisany i opublikowany tekst tego światowej sławy fizyka-teoretyka, który zmarł we wrześniu 1917 roku w Krakowie wskutek dezynterii.

Zaś artykułem, z którego postulaty zostały zrealizowane w największym stopniu, był ośmiostronicowy tekst Zygmunta Janiszewskiego (1888-1920) „O potrzebach matematyki w Polsce”, który jest uważany za program bądź manifest sławnej w świecie, kształtującej się wówczas Polskiej Szkoły Matematycznej. Janiszewski postulował powołanie i redagowanie w Polsce specjalistycznego międzynarodowego czasopisma matematycznego, gdyż „bylibyśmy wtedy znani już nie jako jednostki, których narodowość nie jest nawet wiadoma, lecz jako zwarta grupa Polaków”. On też wkrótce wymyślił nazwę tego czasopisma – „Fundamenta Mathematicae” (Podstawy Matematyki). Pierwszy tom ukazał się po śmierci pomysłodawcy w 1920 roku; ów tom i kolejne 32 zostały wydane przed wrześniem 1939 roku i stały się wizytówką Polskiej Szkoły Matematycznej, która wedle nadziei Zygmunta Janiszewskiego wyrażonych w pierwszym tomie „Nauki Polskiej” – „zajęła **samodzielne** stanowisko w świecie nauki”.

Wydaje mi się naturalne i normalne, że w związku z obecnie świętowanym stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości oraz stuleciem edycji pierwszego tomu „Nauki Polskiej”, co najmniej czterdziestu czterech polskich uczonych powinno napisać lub wystukać teksty ukazujące ze stuletniej perspektywy idee, sugestie i opracowania Autorów tej książki, wyrażające uznanie i szacunek wobec ich historycznych dokonań oraz zawierające refleksje odnoszące się do stanu nauki polskiej w czasach obecnych.

Pozostaje mi tylko przypomnieć, że Zygmunt Janiszewski, wybierając teorię mnogości Cantora, jako wiodącą dziedzinę badań naukowych w tworzącej się Polskiej Szkole Matematycznej, odwoływał się do sukcesów odnoszonych na początku XX wieku przez matematyków z Włoch, gdzie wtedy matematyka wychodziła z parowiekowego niedorozwoju. Sądzę, że gdybyśmy szli jego śladem, to określając teraz u nas dziedziny i dyscypliny nauki oraz strategię ich rozwoju, a także działalności wydawniczej, bibliotek akademickich etc., zwracalibyśmy więcej uwagi na mniejsze państwa odnoszące ostatnio w tych kategoriach sukcesy, jak Czechy, Finlandia czy Singapur, niż na potentatów z OECD.

Literatura

- 1) Bartel K., „Exposé Premjera Prof. Dra K. Bartla” wygłoszone na posiedzeniu Sejmu w dniu 10 stycznia 1930 r., Warszawa, Drukarnia Państwowa 1930.
- 2) „NAUKA POLSKA, jej potrzeby, organizacja i rozwój”, tom pierwszy, Warszawa 1918.
- 3) Trznadel J. „Hańba domowa” rozmowy z pisarzami, Niezależna Oficyna Wydawnicza, Warszawa 1986.

Janusz Czyż, matematyk, dr hab., członek Akademickiego Klubu Obywatelskiego im. Lecha Kaczyńskiego.

Śp. Prof. dr hab. inż. Eugeniusz Chytek

Zmarł prof. Eugeniusz Chytek

uczestnik wielu naszych solidarnościowych spotkań dotyczących jednostek badawczo-rozwojowych, a od 2010 r. – instytutów badawczych. Jako obrońca potencjału JBR-ów, a następnie IB-ów nadzorowanych przez ministra rolnictwa, przed chaotycznymi reorganizacjami, zmniejszaniem dotacji statutowych, itp. nie miał, jak mi się wydaje, sobie równych i między innymi po części dlatego te jednostki naukowe jeszcze jakoś względnie dobrze się trzymają. Z korzyścią dla rolników, wsi i nas wszystkich – bo mamy co jeść.

Wieczny odpoczynek racz mu dać Panie

Kazimierz A. SICIŃSKI

RSN Katowice

Na zdjęciu: Prof. Eugeniusz Chytek podczas jednej z konferencji.

Z głębokim żalem odebrałem wiadomość o śmierci śp. prof. Eugeniusza Chytko

który brał udział w spotkaniach prowadzonych przez śp. dr Albina Klementowskiego w IERiGŻ w Warszawie dla członków KZ „Solidarność” najpierw JBR, a potem IB z resortu rolnictwa, w których wielokrotnie również brałem udział jako przewodniczący KZ w IUNG w Puławach.

To dzięki Niemu mieliśmy jako związkowcy aktualne informacje dotyczące prac na temat przekształceń rolniczych JBR-ów i powstania Państwowych Instytutów Badawczych.

Zawsze był On dla nas bardzo życzliwy, cierpliwie i merytorycznie odpowiadał na nasze liczne pytania.

Cześć Jego Pamięci

Andrzej Perzyński

Pan profesor Eugeniusz Chytek

był naukowcem i znaczącym współpracownikiem resortu rolnictwa. Był także przedstawicielem RP w Stałym Komitecie ds. Badań w Rolnictwie w Unii Europejskiej. Działał na rzecz rozwoju polskiego rolnictwa i badań naukowych w sferze rolnictwa. Przez wiele lat koledzy z Krajowej Sekcji Nauki, reprezentujący jednostki badawczo-rozwojowe, a później instytuty badawcze wielokrotnie korzystali z jego wiedzy i rad. Był człowiekiem otwartym, kompetentnym i życzliwym.

Z wyrazami głębokiego żalu żegnamy Śp. Pana Profesora

Redakcja „Wiadomości KSN”

WYBRANE WYDARZENIA

Listopad 2018

1 listopada. Święto Wszystkich Świętych.

2 listopada. Zaduszki. Jednodniowe polsko-niemieckie konsultacje międzyrządowe. Angela Merkel wraz z kilkoma ministrami przybyła do Warszawy. Sądząc po konferencji prasowej, nie omawiano trudnych tematów. Podkreślano silne powiązania pomiędzy naszymi krajami, a w szczególności gospodarcze.

Po dwóch tygodniach zakończył się strajk w LOT.

Przez Meksyk uparcie maszerują w kierunku USA kilkutyśne grupy emigrantów z Ameryki Południowej. W Stanach Zjednoczonych mobilizuje się kilka tysięcy żołnierzy, by powstrzymać nachodźców przed nielegalnym przekroczeniem granicy.

4 listopada. II tura wyborów samorządowych (wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów w 649 gminach i miastach). Rywalizację o funkcję prezydenta miasta w Gdańsku wygrał dotychczasowy prezydent Paweł Adamowicz. Pokonał kandydata Zjednoczonej Prawicy Kacpra Płażyńskiego. Podobnym rezultatem zakończyły się wybory w Krakowie. Wygrał dotychczasowy prezydent Jacek Majchrowski pokonując Małgorzatę Wassermann. Wg oficjalnych informacji PKW wybory samorządowe 2018 wygrało Prawo i Sprawiedliwość (254 mandaty w sejmikach wojewódzkich); Koalicja Obywatelska otrzymała 194 mandaty, a PSL – 70 mandatów. W wielkich miastach przewagę zyskała Koalicja Obywatelska.

5 listopada. Komisja sejmowa do badania piramidy finansowej Amber Gold przesłuchiwała byłego premiera Donalda Tuska. Gość radia TOK FM tak ocenił przesłuchanie „poniedziałkowe wydarzenie było właśnie zderzeniem polityka rangi europejskiej z naszą siermiężną polityczną rzeczywistością”. D. Tusk podczas rozmowy z dziennikarzami powiedział, że program 500+ go cieszy, bo wskazuje, jak dobry był stan gospodarki w poprzedniej kadencji.

Włochy nękane są przez nawałnice, wiatr powalający drzewa, ulewne deszcze i podtopienia. Są zabici i ranni.

Prezydent podpisał ustawę stanowiącą, że w roku obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości oprócz święta 11 listopada także 12 listopada będzie dniem świątecznym.

7 listopad. Prezydent Warszawy Hanna Gronkiewicz-Walc podjęła decyzję o zakazie Marszu Niepodległości. Portal Onet przytacza argumenty pani prezydent: „Po pierwsze: bezpieczeństwo – przy obecnych kłopotach policji trudno uwierzyć, że uda się je zapewnić podczas marszu 11 listopada. Po drugie: historia – zarówno Polski, jak i Warszawy, która dość już wycierpiała przez agresywny nacjonalizm ...”.

Decyzja pani prezydent grozi zamieszkami w Warszawie, gdyż wiele tysięcy warszawiaków i wielu przyjezdnych wyjdzie na ulice Warszawy, by świętować dzień odzyskania niepodległości. W tej sytuacji Prezydent Andrzej Duda i Premier Mateusz Morawiecki podejmują decyzję o zorganizowaniu państwowego marszu w dniu 11 listopada.

8 listopada. Podpisano deklarację pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Polską o wzajemnej współpracy energetycznej oraz 20-letni kontrakt na dostawę gazu LPG (paliwo gazowe w postaci ciekłej) z USA.

Podczas dyskusji w TVP Info jedna z uczestniczek podała jako przykład prowokacyjnych zachowań hasło „Bóg, Honor, Ojczyzna”.

Polska wystąpiła do Szwecji o wydanie Stefana Michnika, oskarżanego o zbrodnie przeciwko ludzkości.

Leszek Czarnecki, przedsiębiorca, prezes rady nadzorczej Getin Holding, jeden z najbogatszych Polaków, zawiadomił prokuraturę o próbie korupcji ze strony prezesa Komisji Nadzoru Finansowego Marka Chrzanowskiego, prof. SGH. Podobno w czasie rozmowy w cztery oczy, w marcu tego roku, Chrzanowski zaproponował L. Czarneckiemu, że w zamian za zatrudnienie w banku wskazanego prawnika zyska on przychyłność KNF, a bankowi nie będzie groziła upadłość; na serwetce napisał 1%, co media przeliczają na kwotę 40 milionów złotych. Rozmowa była nagrywana, ale informacja o zapisie na serwetce jest świadectwem ustnym.

9 listopada. Sąd rozpatrywał odwołanie organizatorów Marszu Niepodległości od decyzji H. Gronkiewicz-Walc i podjął decyzję o uchyleniu zakazu. Pani prezydent złożyła odwołanie od tej decyzji sądu.

10 listopada. Wieczorem na Stadionie Narodowym kilkadziesiąt tysięcy warszawiaków uczestniczyło w widowisku będącym połączeniem opowieści o wydarzeniach i koncertu piosenek z okresu 100 lat.

11 listopada. Od godzin porannych wielkie poruszenie w Warszawie. Uroczyste składanie wieńców pod pomnikami twórców polskiej niepodległości i rzesza ludzi na ulicach Warszawy – zarówno warszawiaków, jak i przyjezdnych z różnych regionów Polski. O godzinie 12 w południe w Warszawie i w wielu miastach i miasteczkach w Polsce, a także poza jej granicami tysiące ludzi wspólnie odśpiewało hymn polski. O godzinie 15 na rondzie Dmowskiego krótkie wystąpienie Prezydenta RP i rozpoczyna się Marsz Niepodległości. Na czele maszeruje prezydent, premier, członkowie rządu, parlamentarzyści. Za nimi porządkowa przerwa, a dalej rzeka ludzi i las biało-

czerwonych flag. Trasa marszu przebiega Alejami Jerozolimskimi, mostem Poniatowskiego do Stadionu Narodowego. Idą osoby młode, ale także w podeszłym wieku, rodziny z dziećmi. Wg oceny policji w marszu wzięło udział 250 tysięcy ludzi. Biało-czerwone pochody maszerowały także w wielu innych miastach. Zarejestrowane incydenty to spalenie flagi UE i wiele przypadków odpalania rac.

Wieczorem w Warszawie zademonstrowano wyjątkowo atrakcyjny pokaz ogni sztucznych, a TVP wyemitowała rewelacyjny pełnometrażowy film „Niepodległość”. Ten film to montaż pokolorowanych archiwalnych zdjęć i relacji filmowych z okresu rodzenia się naszej niepodległości i lat dwudziestych okresu międzywojennego.

13 listopada. W całym kraju prowadzone są starania o ukonstytuowanie nowych władz samorządowych. W województwach, w których żadne ugrupowanie nie uzyskało ponad 50% mandatów, prowadzone są rozmowy w celu uformowania koalicji rządzącej. W województwie dolnośląskim prawdopodobnie dojdzie do porozumienia pomiędzy samorządowcami PiS, bezpartyjnymi i PSL.

14 listopada. Premier M. Morawiecki uruchamia służby specjalne do zbadania zarzutu o składanie propozycji korupcyjnych przez prezesa Komisji Nadzoru Finansowego i wzywa go do powrotu do Polski. M. Chrzanowski podaje się do dymisji i przerywa swój pobyt w Singapurze. Dymisja została przyjęta.

Większość relacji o Marszu Niepodległości w prasie krajów unijnych niewiele odbiega od tych z przed roku. Przeważnie rezygnowano ze słowa faszizm, ale jest mowa o marszu tysięcy skrajnych nacjonalistów.

18 listopada. Niedziela. Od soboty w Wiśle rozgrywany jest pierwszy tegoroczny Konkurs Pucharu Świata w skokach narciarskich. W rywalizacji indywidualnej Kamil Stoch zajął czwarte miejsce. Wczoraj w rywalizacji drużynowej polscy skoczkowie wywalczyli pierwsze miejsce.

We Francji demonstracje i rozruchy z powodu podwyżki cen paliwa.

Tragiczny bilans trwających pożarów lasów w Kalifornii (USA). Kilkanaście osób straciło życie. Ponad tysiąc osób doznało obrażeń. Spłonęło 11 tysięcy domów.

19 listopada. Prezydent A. Duda podpisał ustawę o Pracowniczych Planach Kapitałowych (PSK). Jest to program dobrowolnego oszczędzania pracowników na dodatkową emeryturę. Do składek odprowadzanych przez pracownika będzie się dokładał pracodawca i symbolicznie także budżet państwa.

20 listopada. Polska nie podpisze paktu migracyjnego (przygotowanego przez ONZ). Takie deklaracje sprzeciwu zostały też zgłoszone przez: Austrię, USA i Węgry.

22 listopada. Sejm przyjął nowelizację ustawy o Sądzie Najwyższym. Przywrócono możliwość dalszego orzekania sędziom, którzy osiągnęli w tej kadencji wiek przejścia w stan spoczynku. Oznacza to, że prof. M. Gersdorf pierwsza prezes Sądu Najwyższego i inni sędziowie Sądu Najwyższego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego, których przeniesiono w stan spoczynku, będą mogli powrócić na swoje stanowiska. Jest to spełnienie żądań Komisji Europejskiej. Posłowie opozycji totalnej (PO, Nowoczesna) oraz PSL-UED głosowali przeciwko, chociaż wcześniej głośno występowali przeciwko pozbawieniu sędziów, którzy osiągnęli wiek emerytalny, prawa do dalszego zajmowania stanowiska w Sądzie Najwyższym. Można powiedzieć, że konsekwentnie byli przeciwko. Odchodząc od podwórka sejmowego – nie wszyscy zwolennicy dobrej zmiany byli zachwyceni nowelą ustawy. Podnoszono, że jest to zbyt daleko idące ustępstwo na rzecz UE, która nie powinna ingerować w uprawnienia krajowe niepodlegające jurysdykcji unijnej.

24 listopada, sobota. Apogeum rozruchów w Paryżu. Francuska policja brutalnie rozbija protesty „żółtych kamizelek”. Na Polach Elizejskich i w przyległych ulicach starcia z policją trwają wiele godzin, do wieczora. Szacuje się, że protestowało ponad 80 tysięcy osób.

25 listopada. Historyczna data. Na nadzwyczajnym szczycie UE przywódcy 27 krajów Unii Europejskiej przyjęli wynegocjowaną przez premier T. May umowę o wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE i deklarację o dalszych relacjach. Dokumenty te wymagają zatwierdzenia przez parlament europejski i parlament brytyjski. Datę wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej ustalono na dzień 29 marca 2019 roku. Zdaniem premiera M. Morawieckiego: „**Porozumienie w sprawie brexitu odzwierciedla wszystkie elementy, które są ważne z polskiego punktu widzenia**”. (<https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/brexit-kraje-ue-zatwierdzily-porozumienie/g4lmeef>)

Sonda kosmiczna wystrzelona z Ziemi, po ponad półrocznej wędrówce w przestrzeni kosmicznej i pokonaniu ponad 500 milionów km, dotarła do Marsa. Lądowanie przebiegało bez problemów. Przewiduje się, że sonda umożliwi badanie czerwonej planety przez 2 lata. W skład wyposażenia sondy wchodzi urządzenie mające wnikać w grunt marsjański na głębokość do 5 m. Urządzenie to o nazwie „Kret” wytworzyli polscy naukowcy.

26 listopada. Wczoraj, w niedzielę, w cieśninie Kerczeńskiej, łączącej morze Azowskie z morzem Czarnym ostrzelano z łądu i z okrętów marynarki rosyjskiej trzy okręty ukraińskie, holownik i dwa małe kutry artyleryjskie. Okręty te zostały przejęte przez Rosjan. Kilku marynarzy ukraińskich jest rannych. Planowane jest zwołanie Rady Bezpieczeństwa ONZ.

W Rzymie zmarł słynny włoski reżyser i scenarzysta Bernardo Bertolucci. Był zdobywcą wielu Oscarów za film „Ostatni cesarz”. Inny słynny jego film „Ostatnie tango w Paryżu”, znany polskiej widowni od lat siedemdziesiątych, uważany był za skandal obyczajowy.

27 listopada. Były prezes Komisji Nadzoru Finansowego Marek Ch. został zatrzymany i przewieziony na przesłuchanie do katowickiej prokuratury.

29 listopada. Szopki krakowskie zostały wpisane na listę dziedzictwa kulturowego UNESCO.

Grudzień 2018

1 grudnia. Od 1 grudnia lekarze będą wystawiać chorym zwolnienia elektroniczne (e-zwolnienia).

2 grudnia. W Katowicach rozpoczynają się obrady szczytu klimatycznego ONZ (COP 24). Spodziewane jest przybycie 30 tysięcy delegatów. Ekolodzy ostrzegają, że dalsze podwyższanie średniej temperatury na Ziemi doprowadzi do katastrofy globalnej. Dojście do kompromisu będzie trudne. Np. Polska utrzymuje niezależność energetyczną dzięki spalaniu węgla. W najbliższych latach rezygnacja z węgla nie będzie możliwa. Prowadzone są jednak programy ograniczające emisję CO₂: nowoczesne technologie spalania i filtrowania spalin w elektrociepłowniach, instalacja pieców nowej generacji w gospodarstwach domowych, wprowadzanie autobusów elektrycznych w komunikacji miejskiej, zwiększanie zalesienia kraju (pochłanianie dwutlenku węgla). Największymi producentami gazów cieplarnianych są Chiny i Stany Zjednoczone, a w Europie Niemcy.

W Paryżu i w innych miastach Francji ponownie dochodzi do nowych protestów i rozruchów. Są o wiele groźniejsze w porównaniu z tymi sprzed tygodnia. Przy Polach Elizejskich spalono wiele samochodów i zniszczono witryny sklepów. Jest wielu rannych. Straty szacuje się na ponad 1 milion euro.

3 grudnia. Sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg wzywa Rosję do przestrzegania prawa międzynarodowego. Żąda oddania okrętów ukraińskich i uwolnienia marynarzy oraz udostępnienia żeglugi w cieśninie Kerczeńskiej.

3 grudnia. Rząd francuski pod wpływem protestów zawiesza wprowadzenie podwyżki cen paliw na okres pół roku.

4 grudnia. Barbórka – święto górników.

Grupy emigrantów z Ameryki Południowej nie przedostały się do USA. Rząd Stanów Zjednoczonych nie chce u siebie imigrantów z biednych państw, w których panuje wysoka przestępczość. Przybysze koczują w Meksyku.

11 grudnia. Strzały na jarmarku bożonarodzeniowym w Strasburgu. 4 osoby zostały zabite, kilkanaście osób jest rannych. Strzelał terrorysta pochodzenia islamskiego. Po kilku dniach media doniosły, że w szpitalu zmarła piąta ofiara zamachu w Strasburgu. To polski dziennikarz Bartosz Niedzielski. Polak rzucił się na zamachowca. Usiłował go powstrzymać.

12 grudnia. Premier rządu Mateusz Morawiecki wystąpił z wnioskiem o wotum zaufania. Po debacie większością głosów wniosek został przyjęty. Ta decyzja premiera wyprzedziła o dwa dni rozpatrywanie wniosku o wotum nieufności zgłoszone przez opozycję.

13 grudnia. 37 rocznica ogłoszenia stanu wojennego w Polsce.

15 grudnia. Katowicki szczyt klimatyczny (COP 24) dobiegł końca. W obradach uczestniczyli przedstawiciele prawie 200 państw. Sukcesem jest przyjęcie tzw. Pakietu Katowickiego, tj. uzgodnienie zasad wdrażania porozumienia paryskiego w zakresie polityki klimatycznej. Sekretarz generalny ONZ Antonio Guterres wystosował do zebranych

apel o przyspieszenie działań. Dalsze ocieplenie klimatu grozi katastrofą globalną. Największymi „producentami” gazów cieplarnianych, głównie dwutlenku węgla, są Chiny, Indie i Stany Zjednoczone. W Europie – Niemcy. Osiągnięcie porozumienia nie było łatwe. Wszyscy sygnatariusze porozumienia zobowiązali się, że będą dążyć do ograniczenia emisji dwutlenku węgla, ale każde państwo określi własną drogę postępowania, a zwiększenie emisji CO₂ powinno być rekompensowane zwiększonym pochłanianiem tego gazu.

Drodzy Przyjaciele,

Po raz kolejny uroczyste wspominać prawdę naszej wiary, że Bóg, od którego pochodzimy i do którego kiedyś wrócimy, stał się Człowiekiem po to, aby nas zbawić; aby pokazać nam sposób wartościowego spełniania się tu na ziemi, w drodze do trynitarnego wspólnoty z Ojcem, Synem i Duchem Świętym.

Papież Franciszek w tegorocznej adhortacji *Gaudete et exsultate* przypomniał nam, że droga wskazana przez Chrystusa jest drogą radosną. „Cieszcie się i radujcie”, przywołuje papież słowa Jezusa (Mt 5, 12), ponieważ Bóg oferuje nam „życie prawdziwe, szczęście, dla którego zostaliśmy stworzeni. Chce, abyśmy byli świętymi i nie oczekuje, że zadowolimy się życiem przeciętnym, rozwodnionym, pustym”.

Z okazji Bożego Narodzenia życzymy sobie, naszym rodzinom i drogim nam osobom oraz ludziom, z którymi i dla których pracujemy, sensownego życia, doświadczenia pokoju i łaski, odpoczynku i odnowy więzi w duchu Boga, który uczy bliskości, solidarności i pogody ducha.

Z głębi serca życzymy sobie i módlmy się o dobro od Boga i ludzi, o pomyślność, o wewnętrzną harmonię i zdrowie w nadchodzącym Nowym 2019 Roku.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”

Boże Narodzenie 2018

Wiadomości KSN Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Redaguje zespół: Wojciech Pillich, Janusz Sobieszkański, Krzysztof Weiss.

Redaktor naczelny: Janusz Sobieszkański,

opracowanie językowe: Jerzy Jackl, opracowanie techniczne: Ewa Sobieszkańska.

Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, ul. Waryńskiego 12, 00-631 WARSZAWA

Nr konta: Sekretariat Nauki i Oświaty, KSN NSZZ „Solidarność”

92 1020 1068 0000 1102 0000 2733

tel/fax (0-22) 825 73 63, tel.(0-22) 234 98 78, kom. 0 603 123 438

e-mail: ksn@solidarnosc.org.pl; strona www: <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn> ;

„Wiadomości KSN” są dostępne na stronie internetowej KSN on-line pod adresem: <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>